Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Maria Luisa Aginaga Zabaleta

Lasarte-Oria, Gipuzkoa (1939)

Aurkibidea

Biografia

Aita Usurbilgoa zuen eta ama Leitzakoa; Usurbilera ezkondu ziren, baina gero Lasartera joan ziren bizitzera: zazpi seme-alabetako sei bertan jaio ziren; Maria Luisa hirugarrena zen. Aita eta izeba Michelin lantegian zebiltzan lanean, eta Michelingo etxean bizi ziren. Maria Luisa herri eskolan ibili zen lehenengo, eta gero Michelingo eskolan. 13 urtera bitarte: ahizpa gazteena jaio zenean, eskola utzi behar izan zuen, amari laguntzeko. Josten ikasi zuen, lau urtean Donostiako Subijana tailerrean, eta jostuna izan da: etxetik egin du lana. Lapuebla de Labarcako (Araba) gizon batekin ezkondu zen, Michelinen lan egiten zuena, eta lau seme-alaba izan zituzten. Lasarte-Oriako udaletxean elkarrizketatu genuen.

Zintak

LAS-072

- **Proiektua**: Lasarte-Oriako Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2022-03-30
- **Iraupena**: 95 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Osaba Meagan eraila

- **Erref**: LAS-072/002
- **Iraupena**: 0:04:11. **Hasi**: 00:01:14. **Bukatu**: 00:05:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Etxean ez zen gerrari buruz hitz egiten, Soldaduek osaba eraman zuten eta Meagan erail zuten. Osaba jeltzalea zen. Fraide batek gertatutakoari buruzko eskutitz bat idatzi zuen.

2. Lasarten zeuden eskolak

- **Erref**: LAS-072/003
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:05:25. **Bukatu**: 00:07:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Umeak zirenean, euskara etxean hitz egiten zuten. Eskolan debekatua zegoen euskaraz hitz egiteko. Lasarten zeuden eskola ezberdinak aipatzen ditu. Michelingo eskolak, fabrikaren eskola propioak. Sei urtera arte neska eta mutilak elkarrekin eta gero banatuta.

3. Etxean euskaraz, kalean gaztelaniaz

- **Erref**: LAS-072/004
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:07:01. **Bukatu**: 00:09:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Eskolak gaztelaniaz ziren. Etxean bakarrik hitz egiten zuten euskaraz, amak derrigortuta. Lagunek euskaraz jakin arren, eskolan gaztelaniaz egiten zutenez, gero ere horrela egiten zuten. Amak, ordea, bizilagunekin euskaraz egiten zuen.

4. Euskaraz hitz egitea debekatua

- **Erref**: LAS-072/005
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:09:04. **Bukatu**: 00:11:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Umetan Lasarten 1000 biztanle inguru zeuden. Michelin fabrika handitzen hasi zenean, herriak biztaleria asko irabazi zuen. Kalean ia denek gazteleraz.

5. Neskak etxeko lanetara eta mutilak ikasten jarraitzera

- **Erref**: LAS-072/006
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:11:15. **Bukatu**: 00:13:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Michelineko eskolan erabiltzen zuten entziklopedia gogoratzen du. Neska zenez eskolatik atera zuten familia zaintzeko. Mutilek ikasten jarraitzen zuten. Maria Luisak ikasten jarraitu nahi zuen.

6. Laneko ordutegia; larunbatetan lanera

- **Erref**: LAS-072/008
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:15:59. **Bukatu**: 00:16:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:
Zortzi orduko lanaldia egiten zuen jostun bezala Donostian. Ordutegia. Larunbatetan ere lan egiten zen. Laneko giroa.

7. Arropak neurrira egiten ziren

- **Erref**: LAS-072/009
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:16:55. **Bukatu**: 00:19:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Oihalak Bartzelonatik eta Frantziatik ekartzen zituzten. Irakaslea eta nagusia Mari Subijana zen. Garai batean arropak neurrira egiten ziren. Umeak zirela amak josten zien arropa eta jostun asko zeuden.

8. Garai bateko arropa-modak

- **Erref**: LAS-072/011
- **Iraupena**: 0:02:59. **Hasi**: 00:19:29. **Bukatu**: 00:22:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Lau urtez josten ikasi zuen eta gero, bere kontura jarri zen etxean. Denetarik josi du. Oihalak bezeroak ekartzen zituzten eta ideia asko moda aldizkarietatik lortzen zituen. Garaiko eta gaur egungo modaz hitz egiten du.

9. Modak nola aldatzen diren; galtzak

- **Erref**: LAS-072/012
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:22:28. **Bukatu**: 00:24:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Galtzak ez zaizkio gustatzen, baina batzuetan erabiltzen ditu. Galtzak modan jarri zirenean, batzuentzat aldaketa handia izan zen.

10. Lagunekin bidaiatzen ezkondu aurretik

- **Erref**: LAS-072/013
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:24:18. **Bukatu**: 00:26:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Gaztetan igandetan bermuta hartzera joaten ziren emakumeak. Ezkondu baino lehenago bidaiak ere egiten zituzten emakumeen artean.

11. Haurrak nondik zetozen galdetzea tabua zen

- **Erref**: LAS-072/014
- **Iraupena**: 0:03:27. **Hasi**: 00:26:28. **Bukatu**: 00:29:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Eskola 13 urterekin utzi zuen, anai-arrebak zaintzeko. Haurrak etxean jaiotzen ziren. Pablo Mutiozabal zen medikua. Haurrak nondik zetozen galdetzea tabua zen, nahiz eta berak bazekien.

12. Haurrentzako arropak, pixoihalak... dena eskuz

- **Erref**: LAS-072/015
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:29:55. **Bukatu**: 00:32:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Pixoihalak jartzen zizkieten haur jaioberriei, baina azkar ikasten zuten pixa edo kaka egin nahi zutenean eskatzen. Jaioberriaren sabelean oihal edo gerriko moduko bat jartzen zen. Haurrentzako arropa eskuz egiten zen etxean.

13. Michelineko fabrikaren eskola, gabonsaria...

- **Erref**: LAS-072/017
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:35:10. **Bukatu**: 00:36:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Michelin fabrikaren eskola, eliza atzean zegoen, bertako langileen seme-alabentzat. Gabonsaria urtero ematen zuten.

14. Lasarte pixkanaka hazi zen; kanpotarrak

- **Erref**: LAS-072/018
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:36:19. **Bukatu**: 00:39:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industriala

Laburpena:
Lasarte nola aldatu eta hazi zen. Auzoak. Kanpotik jende asko lanera joaten zen Lasartera. Batzuk bakarrik etortzen ziren, beste batzuek familia zuten hemen...

15. Etxeko gela bakoitzean familia bat

- **Erref**: LAS-072/019
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:39:12. **Bukatu**: 00:40:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industriala

Laburpena:
Kanpotik zetorren jende asko apopilo bezala zegoen bizitzen eta beste batzuetan familia ezberdinek etxea konpartitzen zuten, gela bakoitzean familia bat.

16. Familiaren jatorria

- **Erref**: LAS-072/020
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:40:22. **Bukatu**: 00:42:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Umetan etxean irratia zuten. Zer entzuten zuten. Etxean hamar pertsona bizi ziren.

17. Ura eta argindarra bai, baina dutxarik ez

- **Erref**: LAS-072/021
- **Iraupena**: 0:01:47. **Hasi**: 00:42:11. **Bukatu**: 00:43:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Ura eta argindarra zuten etxean. Arropa etxean garbitzen zuen amak eta gero harraskan xaboia jendu. Gerora garbigailua erosi zuten. Komuna zuten baina dutxarik ez; nola dutxatzen ziren sukaldean. Ikatzarekin berotzen zuten ura. Sukaldea beti bero.

18. Berbena-belar enplastuak

- **Erref**: LAS-072/022
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:43:58. **Bukatu**: 00:46:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:
Amak berbena-belarrarekin enplastuak egiten zituen, zauriak sendatzeko. Kamamila edaten zuten. Usurbilgo mendietan biltzen zituen aitak belarrak. Enplastua nola egiten zuen amak.

19. Umetako jolasak

- **Erref**: LAS-072/023
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 00:46:27. **Bukatu**: 00:48:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak: gordeketan, sokasaltoan, tabak, "txorro-morro"... Neskek eta mutilek elkarrekin jolasten zuten. Frontoiak aritzen ziren. Bizikleta bat zuten guztientzat.

20. Garaiko garraioak: autobusa, trena, tranbia...

- **Erref**: LAS-072/024
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:48:19. **Bukatu**: 00:50:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Michelin fabrika frantziar batzuek zabaldu zuten. Autoak zituzten. Garaiko autobusak eta trena. Tranbia zegoen Donostiatik Tolosara, baina bera oso ume zenean kendu zuten.

21. Lasarteko hipodromoa, golf-a...

- **Erref**: LAS-072/025
- **Iraupena**: 0:02:47. **Hasi**: 00:50:49. **Bukatu**: 00:53:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:
Lasarteko hipodromora oso gutxi joaten ziren. Golf-zelaian herriko umeek bolak biltzen zituzten, diru piskat lortzeko. "Kadi" deitzen zitzaien. Donostiako jendea joaten zen golfean jolastera.

22. Hasierako filmak zineman; NoDo-a

- **Erref**: LAS-072/026
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:53:36. **Bukatu**: 00:56:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
13-14 urterekin zinera joaten ziren. Mota guztietako filmak ematen ziren. Erronboekin markatuta zeuden, adinaren arabera egokiak ziren edo ez azaltzeko. Filmen aurretik NoDo-a botatzen zuten, Francok egindako gauzekin: urtegiak zabaldu, azpiegituren obrak azaldu...

23. Eskolan "Cara al Sol" ikuskaritza egunetan bakarrik

- **Erref**: LAS-072/027
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:56:21. **Bukatu**: 00:57:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Michelineko eskolan urtean behin ikuskaritza pasatzen zen eta orduan "Cara al Sol" abesten zen, bestela ez. Maistra ez zen frankista.

24. Michelin futbol-taldea, dantzaldia...

- **Erref**: LAS-072/029
- **Iraupena**: 0:03:35. **Hasi**: 00:58:07. **Bukatu**: 01:01:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
"El Michelin" fabrikako futbol-taldea zen. Jokalariak lantegiko langileak edo kanpotik ekarritakoak izaten ziren. Futbol-zelaia bertan zegoen eta partiduak ikustera joaten ziren. Dantzak plazan egiten ziren. Nagusiagotan Tolosara ere joaten ziren, Beotibarrera. Senarra nola ezagutu zuen. Autobusez edo oinez joaten ziren leku batetik bestera.

25. Kalez kaleko denda saltzaileak

- **Erref**: LAS-072/030
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 01:01:42. **Bukatu**: 01:03:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Garaiko zinearen prezioa. Etxean paga ematen zieten.

26. San Pedroak Lasarten

- **Erref**: LAS-072/031
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 01:03:13. **Bukatu**: 01:05:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Herriko festak nolakoak ziren: danborrada, dantza, karrerak...

27. Emakumeak tabernan bakarrik

- **Erref**: LAS-072/032
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 01:05:07. **Bukatu**: 01:06:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Berak 14-15 urte zituenerako jada neskak sartzen ziren tabernara bakarrik. Lasarten ez zegoen gaizki ikusia. Taberna batzuk aipatzen ditu: Tiburtzio, Ostatu eta Gure Etxea

28. Santa Anako parodia

- **Erref**: LAS-072/033
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 01:06:47. **Bukatu**: 01:08:46

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Santa Anako parodia zer den. Gure Etxea tabernako Manuel Sagardia izan zen sortzailea. Aktoreak.

29. "Komedianteak", zine txikia

- **Erref**: LAS-072/034
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 01:08:46. **Bukatu**: 01:10:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
"Komedianteak" egoten ziren herrian. Eliza atzean egoten ziren eta zirku txiki bat bezalakoa zen. Animaliak ere izaten zituzten.

30. Michelin lantegia: ordutegiak, langile-kopurua...

- **Erref**: LAS-072/035
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 01:10:00. **Bukatu**: 01:11:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Michelin lantegiko lan-ordutegia. Aita mekaniko-laguntzailea zen eta izeba bizikleten gurpilen egiaztatzailea. Langile kopurua.

31. Egun berezietako menua

- **Erref**: LAS-072/037
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 01:12:08. **Bukatu**: 01:14:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Herriko jaietan ohitura zegoen familiakoak elkartzea. Donostiatik izeba bat joaten zen etxera. Egun berezietako menua: arraina saltsan eta haragia.

32. Michelineko etxeek baratzea zuten

- **Erref**: LAS-072/038
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 01:14:16. **Bukatu**: 01:15:57

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Michelin lantegiko lurretan baratzea zuten. Denetarik hazten zuten. Etxe bakoitzari lursail bat ematen zitzaion. Baratzean gurasoak ibiltzen ziren. Letxuga, tomateak, patatak, babarrunak, artoa... Babarrunak asko jaten ziren.

33. Errazionamendua; Michelineko ekonomatoa; gozotegia

- **Erref**: LAS-072/039
- **Iraupena**: 0:04:22. **Hasi**: 01:15:57. **Bukatu**: 01:20:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Arto-irina Villabonan zegoen errota batean lortzen zuten. Amak taloak egiten zituen. Errazionamenduko ogia. Michelinek ekonomatoa jarri zuen. Azukre eta olioaren eskasia zegoen. "El Rich" gozotegia.

34. Kalean, baratzea eta animalirik ez

- **Erref**: LAS-072/041
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 01:22:52. **Bukatu**: 01:24:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:
Garai batean baserri gehiago zeuden, baina kalean ez zen animalia asko ikusten. Astoak lotzeko lekuak zeuden. Zaldi-karrorik ez du ezagutu bere garaian.

35. "Tren Txikia", Donostiatik Iruñera

- **Erref**: LAS-072/044
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 01:26:52. **Bukatu**: 01:27:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Donostiatik Iruñera joaten zen baporezko trena, "Tren txikia", Lasartetik pasatzen zen. Berak 14 urte inguru zituela kendu zuten. Leitzara joaten ziren tren horretan senideak bisitatzera.

36. San Pedroko eliza; apaizak

- **Erref**: LAS-072/045
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 01:27:54. **Bukatu**: 01:30:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Lasarte udalerri bezala sortu aurretik, herria Hernani eta Urnietaren artean banatzen zen. San Pedroko elizara joaten ziren. Dotrina euskaraz egiteko aukera zegoen, baina gehienek gaztelaniaz egiten zuten. Don Jose eta Don Esteban apaizak.

37. Ikastolaren sorrera Lasarten

- **Erref**: LAS-072/046
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 01:30:12. **Bukatu**: 01:32:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Ikastola elizaren babesean sortu zen, "elizako eskola" bezala. Seme-alabek ikastolan ikasi dute. Gurasoen lana. Irakasleak. Ikastolaren kokapena hasierako urteetan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-09

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com